הָרִאשׁוֹן עַד זְכוֹר יְמוֹת עוֹלָם. וְהַשֵּׁנִי מַתְחִיל מִזְּכוֹר יְמוֹת עוֹלָם עַד יַרְכִּיבֵהוּ. וְהַשְּׁלִישִׁי מִיַּרְכִּיבֵהוּ עַד וַיַּרְא ה' וַיִּנְאָץ. וְהָרְבִיעִי מִן וַיַּרְא ה' וַיִּנְאָץ עַד לוֹ חָכְמוּ. וְהַחֲמִישִׁי מִן לוֹ חָכְמוּ עַד כִּי אֶשָּׂא אֶל שָׁמַיִם יָדִי. וְהַשִּׁשִּׁי מִכִּי אֶשָּׂא אֶל שָׁמַיִם יָדַי עַד סוֹף הַשִּׁירָה. וְלָמָּה פּוֹסְקִין בָּהּ בְּעִנְיָנִים אֵלּוּ מִפְּנֵי שֶׁהֵן תּוֹכָחָה כְּדֵי שֶׁיַּחְזְרוּ הָעָם בִּתְשׁוּבָה. ב שְׁמוֹנָה פְּסוּקִים שֶׁבְּסוֹף הַתּוֹרָה מֶתֶר לִקְרוֹת אוֹתָם בְּבֵית הַכְּנֶסֶת בְּפָחוֹת מֵעֲשָׂרָה אַף עַל פִּי שֶׁהַכֹּל תּוֹרָה הִיא וּמֹשֶׁה מִפִּי הַגְּבוּרָה אֲמָרָם הוֹאִיל וּמַשְׁמָעָן שֶׁהֵם אַחַר מִיתַת מֹשֶׁה הֲרֵי נִשְׁתַּנּוּ וּלְפִיכָךְ מֶתֶר לְיָחִיד לִקְרוֹת אוֹתָן: ג קְלָלוֹת שֶׁבְּתוֹרַת כֹּהֲנִים אֵין מַפְסִיקִין בָּהֶן אֶלָּא אֶחָד קוֹרֵא אוֹתָן מַתְחִיל בְּפָסוּק שֶׁלְּפָנֵיהֶם וּמְסַיֵּם בְּפָסוּק שֶׁלְּאַחֲרֵיהֶם וּקְלָלוֹת שֶׁבְּמִשְׁנֵה תּוֹרָה אִם רָצָה לְפְסֹק בָּהֶן פּוֹסֵק וּכְבָר נָהֲגוּ הָעָם שֶׁלֹּא לִפְסֹק בָּהֶן אֶלָּא אֶחָד קוֹרֵא אוֹתָן:

The second begins with "Remember the days of old" and reads up to "He made him ride." (verse 13) The third reads from "He made him ride" up to "And the Lord saw, and spurned;" (verse 19) the fourth, from "And the Lord saw, and spurned" up to "If they were wise;" (verse 29) the fifth, from "If they were wise" up to "For I lift up My hand to heaven;" (verse 40) the sixth, from "For I lift up My hand to heaven" to the end of the song. Why do they stop at these matters? Because they constitute rebuke, so that the people will repent. (2) The eight verses at the end of the Torah may be read in the synagogue with fewer than ten men present. Even though it is all Torah, and Moshe said it by the word of God, nevertheless since these verses sound as though they came after Moshe's death, they are different. Therefore [even] an individual may read them. (3) The curses in Leviticus are not interrupted, rather one person reads them all. He begins with the verse preceding them and concludes with the verse following them. Regarding the curses in Deuteronomy, if one wishes to pause in the midst of them, he may do so. However, it has become the practice of the people not to pause, but to have one person read it all.

VA'ETHANAN FOR TUESDAY ואתחנן ליום שלישי

TORAH תורה

יכוין בקריאת חמשה פסוקים אלו שהם כנגד ה דמילוי הה דשם ב"ן להשאיר בו הארה מתוספת הנפש משבת שעברה

ד וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם: וְאַתּוּן דְּאַדְבֶּקְתּוּן בְּדַחֲלְתָּא דַיְיָ אֱלָהֲכוֹן קַיָּמִין כּוּלְכוֹן יוֹמָא דֵּין: שני ה רְאֵה ו לִמַּדְתִּי אֶתְכֶם חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים כַּאֲשֶׁר צִוַּנִי יְהוָה אֱלֹהָי לַעֲשׂוֹת כֵּן בְּקֶרֶב הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם בָּאִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ: חֲזוֹ דְּאַלֶּפִית יָתְכוֹן קְיָמַיָּא וְדִינַיָּא כְּמָא דִי פַקְּדַנִי יְיָ אֱלָהָי לְמֶעְבַּד כֵּן בְּגוֹ אַרְעָא דִי אַתּוּן עַלִין תַּמָּן לְמֵירְתַהּ: ו וּשְׁמַרְתֶּם וַעֲשִׂיתֶם

(4) But you who cleaved to the Lord your God are alive, all of you, this day. (5) Behold, I have taught you statutes and judgments, just as the Lord my God commanded me, that you should do so in the midst of the land to which you are coming to possess. (6) Keep them and do them; for this is your wisdom and

כִּי הִוא חָכְמַתְכֶם וּבִינַתְכֶם לְעֵינֵי הָעַמִּים אֲשֶׁר יִשְׁמְעוּן
אֵת כָּל־הַחֻקִּים הָאֵלֶּה וְאָמְרוּ רַק עַם־חָכָם וְנָבוֹן הַגּוֹי הַגָּדוֹל
הַזֶּה: וְתִשְׁמְרוּן וְתַעֲבְדוּן אֲרֵי הִיא חָכְמַתְכוֹן וְסוּכְלְתָנוּתְכוֹן לְעֵינֵי עַמְמַיָּא דִּי יִשְׁמְעוּן יָת כָּל
קְיָמַיָּא הָאִלֵּין וְיֵמְרוּן לְחוֹד עַם חַכִּים וְסוּכְלְתָן עַמָּא רַבָּא הָדֵין: ז כִּי מִי־גוֹי גָּדוֹל
אֲשֶׁר־לוֹ אֱלֹהִים קְרֹבִים אֵלָיו כַּיהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּכָל־קָרְאֵנוּ אֵלָיו:
אֲרֵי מָן עַם רַב דִּי לֵהּ אֱלָהָא קָרִיב לֵהּ לְקַבָּלָא צְלוֹתֵהּ בְּעִדָּן עַקְתֵהּ כַּיְיָ אֱלָהָנָא בְּכָל עִדָּן
דַּאֲנַחְנָא מְצַלַּיִן קֳדָמוֹהִי: ח וּמִי גּוֹי גָּדוֹל אֲשֶׁר־לוֹ חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים
צַדִּיקִם כְּכֹל הַתּוֹרָה הַזֹּאת אֲשֶׁר אָנֹכִי נֹתֵן לִפְנֵיכֶם הַיּוֹם: וּמָן עַם
רַב דִּי לֵהּ קְיָמִין וְדִינִין קַשִּׁיטִין כְּכֹל אוֹרַיְתָא הָדָא דִּי אֲנָא יָהֵב קֳדָמֵיכוֹן יוֹמָא דֵּין:

your understanding in the eyes of the peoples, who, when they hear all these statutes, they will say, Only this great people is a wise and understanding nation. (7) For what great nation is there who has God so near to them, as the Lord our God is at all times that we call upon Him? (8) For which great nation has statutes and judgments so righteous as this entire Torah, which I set before you this day?

RASHI רש"י

(6) **Keep them —** *This is to study.* **And do them —** *As it implies: And you shall do.* **For this is your wisdom and your understanding [in the eyes of the peoples] —** *Through this you will be considered wise and understanding in the eyes of the peoples.* (8) **Statutes and judgments so righteous [צדיקם] —** *Means worthy and acceptable ones.*

(ו) **ושְׁמַרְתֶּם.** זו מִשְׁנָה: **וַעֲשִׂיתֶם.** כְּמַשְׁמָעוֹ: **כִּי הִוא חָכְמַתְכֶם וּבִינַתְכֶם וְגוֹ'.** בְּזֹאת תֵּחָשְׁבוּ חֲכָמִים וּנְבוֹנִים לְעֵינֵי הָעַמִּים: (ח) **חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים צַדִּיקִם.** הֲגוּנִים וּמְקֻבָּלִים:

PROPHETS Isaiah 40 נביאים ישעיהו פרק מ

יא כְּרֹעֶה עֶדְרוֹ יִרְעֶה בִּזְרֹעוֹ יְקַבֵּץ טְלָאִים וּבְחֵיקוֹ יִשָּׂא עָלוֹת יְנַהֵל: כְּרַעְיָא
דְּעֶדְרֵהּ רָעֵי בְּדְרֵעֵהּ מַכְנֵשׁ אִמְּרִין וּבְחֵינֵהּ מְסוֹבַר רַכִּיכִין מֵינִיקָתָא בְּנִיחַ מְדַבָּר: יב מִי־מָדַד

(11) Like a shepherd [who] tends his flock, with his arm he gathers lambs, and in his bosom he carries [them], the nursing ones he leads. (12) Who measured

RASHI רש"י

(11) **Like a shepherd —** *Who tends his flock.* **עלות —** *[Means] The nursing ones.*

(יא) **כְּרֹעֶה.** אֲשֶׁר עֶדְרוֹ יִרְעֶה: **עָלוֹת.** מְנִיקוֹת.

בְּשָׁעֲלוֹ מַיִם וְשָׁמַיִם בַּזֶּרֶת תִּכֵּן וְכָל בַּשָּׁלִשׁ עֲפַר הָאָרֶץ וְשָׁקַל בַּפֶּלֶס הָרִים
וּגְבָעוֹת בְּמֹאזְנָיִם: מַן אֲמַר אִלֵּין קַיָּם אֲמַר וַעֲבֵד דְּכָל מֵי עָלְמָא חֲשִׁיבִין קֳדָמוֹהִי כְּטִפָּא
בְּשָׁעוֹלָא וּמִשְׁחַת שְׁמַיָּא כְּאִלּוּ בְּזֵירְתָּא מְתַקְנִין וְעַפְרָא דְאַרְעָא כְּאִלּוּ בְּמִכְיָלָא אִתְכַּל וְטוּרַיָּא
כְּאִלּוּ מִתְקַל תַּקִּילִין וְרָמָתָא כַּד בְּמֹאזְנַיָּא: יג **מִי־תִכֵּן אֶת־רוּחַ יְדוָֹה וְאִישׁ עֲצָתוֹ**
יוֹדִעֶנּוּ: מַן תַּקֵּין יַת רוּחַ קוּדְשָׁא בְּפוּם כָּל נְבִיָּיא הֲלָא יְיָ וְצַדִּיקַיָּא עָבְדֵי מֵימְרֵיהּ פִּתְגָּמֵי
רְעוּתֵהּ הוֹדְעִינּוּן: יד **אֶת־מִי נוֹעָץ וַיְבִינֵהוּ וַיְלַמְּדֵהוּ בְּאֹרַח מִשְׁפָּט וַיְלַמְּדֵהוּ דַּעַת**
וְדֶרֶךְ תְּבוּנוֹת יוֹדִיעֶנּוּ: לְהוֹן דִּבְעוֹן מִן קֳדָמוֹהִי אֶסְבַּר חוּכְמָא וְאַלְפִינּוּן אוֹרַח דִּדִין וְיַהֵב
לְבְנֵיהוֹן אוֹרָיְתָא וְאוֹרַח דְּסוּכְלְתָנִי לְבְנֵי בְנֵיהוֹן הוֹדְעִינּוּן: טו **הֵן גּוֹיִם כְּמַר מִדְּלִי וּכְשַׁחַק**
מֹאזְנַיִם נֶחְשָׁבוּ הֵן אִיִּים כַּדַּק יִטּוֹל: הָא עַמְמַיָּא כְּטִפָּא מִדּוּל וּכְעִיּוּל מוֹזְנַיָּא חֲשִׁיבִין
הָא נַגְוָתָא כְּדוּקָא דְּפָרַח:

water with His gait, and measured the heavens with his span, and measured by thirds the dust of the earth, and weighed mountains with a scale and hills with a balance? **(13)** Who meted the spirit of the Lord, and His advisor, who informs Him? **(14)** With whom did He take counsel, causing him to understand, and instruct him in the way of justice, and teach him knowledge, and the way of understandings did He let him know? **(15)** Behold, the nations are like a drop from the bucket, and like dust on a balance are they counted; behold, the islands are like fine [dust] that blows away.

RASHI **רש"י**

יִנְהַל. מַנְהִיג: (יב) **בְּשָׁעֲלוֹ.** בַּהֲלִיכָתוֹ: **וְכָל בַּשָּׁלִישׁ.** וּמָדַד בִּשְׁלִישִׁית שְׁלִישׁ מִדְבָּר וְכוּ': **בַּפֶּלֶס.** בְּמִשְׁקָל: (יג) **מִי תִכֵּן.** אֶת רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ בְּפִי הַנְּבִיאִים. וּמִי אִישׁ אֲשֶׁר עֲצָתוֹ יוֹדִיעֶנּוּ לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: (יד) **אֶת-מִי נוֹעָץ.** הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: (טו) **כְּמַר מִדְּלִי.** כְּטִפַּת מָרָה הַמְּטַפֶּטֶפֶת מִשּׁוּלֵי הַדְּלִי: **וּכְשַׁחַק מֹאזְנַיִם.** וְכַחֲלֶדֶה שֶׁהַנְּחֹשֶׁת מַעֲלָה עִפּוּשׁ וּמְשָׁתַּחֵק: **כְּדַק יִטּוֹל.** כְּאָבָק הַנִּטָּל בָּרוּחַ:

יִנְהַל — *[Means] leads.* **(12) With His gait —** *With His walking.* **וכל בשליש** — *[Means] And measure by thirds, one third wilderness, [one third civilization and one third seas and rivers].* **With a scale —** *By weight.* **(13) Who meted —** *The Holy Spirit in the mouth of the prophets? And who is the advisor who informs the Holy One, blessed be He, of counsel?* **(14) With whom did He —** *The Holy One, blessed be He —* **take counsel? (15) Like a drop from the bucket —** *[כמר — like bitter,] like a bitter drop that drips from the bottom of the bucket.* **And like the dust on a balance —** *Like rust, for the copper corrodes and wears off.* **Like fine —** *dust —* **that blows away —** *that is taken up by the wind.*

יח זְכָר־זֹאת אוֹיֵב חֵרֵף ו יְדוָֹה וְעַם נָבָל נִאֲצוּ שְׁמֶךָ: אִדְכַּר דָּא בְּעֵיל דְּבָבָא מְגַדַּף

(18) Remember this, how the enemy has reproached the Lord, and how a base

יִי וְעַמָּא טִפְּשָׁא דְּרָחִיקוּ שְׁמָךְ: יט **אַל־תִּתֵּן לְחַיַּת נֶפֶשׁ תּוֹרֶךָ חַיַּת עֲנִיֶּיךָ אַל־תִּשְׁכַּח לָנֶצַח:** לָא תְּמְסוֹר לְפַלְחֵי מַזָּרְיָא דְּמִתְיַלִּין לְחֵיוָת בָּרָא נַפְשָׁת מְאַלְפֵי אוֹרַיְתָךְ חַיֵּיהוֹן דְּעַנְיָךְ לָא תְּתְנַשֵּׁי לְעָלְמִין: כ **הַבֵּט לַבְּרִית כִּי מָלְאוּ מַחֲשַׁכֵּי־אֶרֶץ נְאוֹת חָמָס:** אִסְתַּכַּל לִקְיָמָא דִּגְזַרְתָּא לַאֲבָהָתָן אֲרוּם אִתְמְלִיאוּ בְּנֵיהוֹן חֲשׁוֹכָא פְּרִיס עַל אַרְעָא וְאוּנְיאוּתָא וְחַטוֹפִין: כא **אַל־יָשֹׁב דַּךְ נִכְלָם עָנִי וְאֶבְיוֹן יְהַלְלוּ שְׁמֶךָ:** לָא יְתוּב מִסְכֵּן מַכְסִיף עַנְיָא וַחֲשׁוֹכָא יְשַׁבְּחוּן שְׁמָךְ: כב **קוּמָה אֱלֹהִים רִיבָה רִיבֶךָ זְכֹר חֶרְפָּתְךָ מִנִּי־נָבָל כָּל־הַיּוֹם:** קוּם אֱלָהָא נְצֵי מַצּוּתָךְ אִדְכַּר קְלָנָא דְּעַמָּךְ מִן מַלְכָּא טִפְּשָׁא כָּל יוֹמָא:

people has blasphemed Your name. (19) Deliver not to the wild beast the soul of Your turtledove; forget not the life of Your poor forever. (20) Look upon the covenant, for the dark places of the land are full of the habitations of violence. (21) Let not the oppressed turn back in shame, let the poor and needy praise Your name. (22) Arise, O God, plead Your own cause, remember Your reproach all the day at the hand of the base man.

RASHI רש"י

(19) **Deliver not to the wild beast —** *To the troops of the wicked.* **The soul of Your turtledove —** *Your turtledoves and pigeons.* **The life of Your poor —** *The soul of Your poor.* (20) **Look upon the covenant —** *Which You made with our forefathers.* **Are full —** *With their children, Your people Israel —* **נאות חמס —** *Means habitations of violence.* (21) **Let not the oppressed turn back in shame** — *From before You, with his prayer shamed.* (22) **Your reproach —** *Your being cursed, for a base people are reproaching You.*

(יט) **אַל תִּתֵּן לְחַיַּת.** לְגִדּוּדֵי הָרְשָׁעִים: **נֶפֶשׁ תּוֹרֶךָ.** תּוֹרִים וְיוֹנִים שֶׁלְּךָ. **חַיַּת עֲנִיֶּיךָ.** נֶפֶשׁ עֲנִיֶּיךָ: **(כ) הַבֵּט לַבְּרִית.** אֲשֶׁר כָּרַתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ: **כִּי מָלְאוּ.** בְּנֵיהֶם עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל. **נְאוֹת חָמָס.** לְשׁוֹן מָדוֹר: **(כא) אַל יָשֹׁב דַּךְ.** מִלְּפָנֶיךָ בִּתְפִלָּתוֹ נִכְלָם: **(כב) חֶרְפָּתְךָ.** גְּדוּפֶיךָ שֶׁעַם נָבָל מְחָרְפִים אוֹתְךָ:

Mishnah *Sotah, chapter 3* משנה סוטה פרק ג

(1) He [the husband] would take her [the suspected woman's] meal-offering out of the basket of palm twigs and place it in a serving vessel, and then would set it on her hand. The priest places his hand under her [hand] and he waves it [the meal-offering]. (2) He waved and

א הָיָה נוֹטֵל אֶת מִנְחָתָהּ מִתּוֹךְ כְּפִיפָה מִצְרִית וְנוֹתְנָהּ לְתוֹךְ כְּלִי שָׁרֵת, וְנוֹתְנָהּ עַל יָדֶיהָ. וְכֹהֵן מַנִּיחַ יָדוֹ מִתַּחְתֶּיהָ וּמְנִיפָהּ: **ב** הֵנִיף וְהִגִּישׁ, קָמַץ וְהִקְטִיר,

רבנו עובדיה מברטנורא

א היה נוטל. בעלה את המנחה, שאין מצות כהונה במנחות אלא מקמיצה ואילך. והגשה נמי תחילת קמיצה היא שאין זר קרב למזבח. אבל קדושי כלי ויציקה ובלילה, במנחות הטעונות שמן, כשר בזר: **ונותנה על ידה.** להניף: **וכהן מניח ידו תחתיה.** שנאמר בשלמים (ויקרא ז) ידיו תביאנה, ונאמר במנחת סוטה (במדבר ה) ולקח הכהן מיד האשה, מה בשלמים כהן מניח ידו תחת יד הבעלים ומניף, כך במנחת סוטה כהן מניח ידו תחת יד האשה ומניף:

וְהַשְּׁאָר נֶאֱכָל לַכֹּהֲנִים. הָיָה מַשְׁקֶהָ וְאַחַר כָּךְ מַקְרִיב אֶת מִנְחָתָהּ. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, מַקְרִיב אֶת מִנְחָתָהּ וְאַחַר כָּךְ מַשְׁקֶהָ, שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר ה) וְאַחַר יַשְׁקֶה אֶת הָאִשָּׁה אֶת הַמָּיִם. אִם הִשְׁקָהּ וְאַחַר כָּךְ הִקְרִיב אֶת מִנְחָתָהּ, כְּשֵׁרָה: **ג** עַד שֶׁלֹּא נִמְחֲקָה הַמְּגִלָּה אָמְרָה אֵינִי שׁוֹתָהּ, מְגִלָּתָהּ נִגְנֶזֶת, וּמִנְחָתָהּ מִתְפַּזֶּרֶת עַל הַדֶּשֶׁן. וְאֵין מְגִלָּתָהּ כְּשֵׁרָה לְהַשְׁקוֹת בָּהּ סוֹטָה אַחֶרֶת. נִמְחֲקָה הַמְּגִלָּה וְאָמְרָה טְמֵאָה אֲנִי, הַמַּיִם נִשְׁפָּכִין וּמִנְחָתָהּ מִתְפַּזֶּרֶת עַל הַדֶּשֶׁן. נִמְחֲקָה הַמְּגִלָּה וְאָמְרָה אֵינִי שׁוֹתָהּ, מְעַרְעֲרִים אוֹתָהּ וּמַשְׁקִין אוֹתָהּ בְּעַל כָּרְחָהּ: **ד** אֵינָהּ מַסְפֶּקֶת לִשְׁתּוֹת עַד שֶׁפָּנֶיהָ מוֹרִיקוֹת וְעֵינֶיהָ בּוֹלְטוֹת וְהִיא מִתְמַלֵּאת גִּידִין, וְהֵם אוֹמְרִים הוֹצִיאוּהָ, שֶׁלֹּא תְטַמֵּא אֶת הָעֲזָרָה. אִם יֵשׁ לָהּ זְכוּת, הָיְתָה תּוֹלָה לָהּ. יֵשׁ זְכוּת תּוֹלָה שָׁנָה אַחַת, יֵשׁ זְכוּת תּוֹלָה שְׁתֵּי שָׁנִים, יֵשׁ זְכוּת תּוֹלָה שָׁלֹשׁ שָׁנִים. מִכָּאן

presented [the meal-offering], took a fistful and offered it [on the altar], and the rest would be eaten by the priests. He would give [the woman] to drink and afterwards offer her meal-offering. Rabbi Shimon says, He offers her meal-offering [first] and afterwards he would give her to drink, as it is said, "and afterwards he shall cause the woman to drink the water." (Numbers 5:26) If he gave her to drink and afterwards sacrificed her meal-offering, it is valid. **(3)** If, before the scroll was effaced, she said, "I shall not drink," the scroll is stored away, and her meal-offering is scattered [i.e., burned] in the place of the ashes. Her scroll is not valid for another suspected woman to drink from it. If the scroll was effaced and she said, "I am defiled," the water is poured out and her meal-offering is scattered in the place of the ashes. If the scroll was effaced and she said, "I shall not drink," they cause her to drink against her will. **(4)** She would not finish drinking before her face turned green, her eyes protruded, and her veins swelled. They say, "Take her out, Take her out!" — so that she would not defile the Temple Courtyard. If she had merit, it would suspend [her punishment for] her. There is merit that suspends [the punishment] for one year, there is merit that suspends for two years, and there is merit that suspends for three years.

רבנו עובדיה מברטנורא

ב והגיש. לקרן מערבית דרומית: **והשאר נאכל לכהנים.** שכל הנקמצות שייריהן נאכלים: **היה משקה ואחר כך מקריב את מנחתה.** תלתא קראי כתיבי. והשקה קמא, ואחר ישקה, והשקה בתרא. והשקה קמא, לגופיה, שמשקה אחר שנמחקה המגילה קודם הקטרת המנחה. ואחר ישקה, אע"ג דמשמע דוקא, על כרחיך מקרא האמור ראשון נדרש לגופו, ומקראות יתירות האמורות אחריו ניתנו לידרש, הלכך ואחר ישקה אע"פ שנכתב אחר הקטרת המנחה אקודם הקטרה קאי, ואמחיקה הכתובה למעלה קאי, וקאמר דאם לא נמחקה יפה ועדיין רישומן של אותיות ניכר לא ישקנה. והשקה בתרא, לאשמועינן שאם נמחקה המגילה ואמרה איני שותה, מערערין אותה ומשקין אותה בעל כרחה: **רבי שמעון אומר מקריב את מנחתה ואחר כך משקה.** על כרחך ואחר ישקה דוקא הוא ודוקא כתביה לאחר הקטרה. והשקה קמא, שאם בדיעבד השקה ואחר כך הקריב מנחתה, כשרה. והשקה בתרא, שאם נמחקה המגילה ואמרה איני שותה, מערערין אותה ומשקין אותה בעל כרחה. ואין הלכה כר"ש: **ג מגילתה נגנזת.** בצד ההיכל: **ומנחתה מתפזרת על הדשן.** ונשרפת על בית הדשן שהיה בעזרה ששורפים שם פסולי קדשי קדשים, דהואיל וקדשה בכלי שרת טעונה שריפה בעזרה: **ואין מגילתה כשרה להשקת בה סוטה אחרת.** דבעינן כתיבה לשמה, דכתיב (שם) ועשה לה הכהן, כל עשייתה לשמה: **והמים נשפכים.** דכיון דאמרה טמאה אני, בדוקה ועומדת היא. ומים המרים לא נתנו אלא לברר בהם את הספק: **מערערים אותה.** דדלמא טהורה היא, ומחמת בעיתותא קאמרה: **ד אינה מספקת לשתות וכו'.** בגמרא מוכיח דמתניתין ר' עקיבא היא דסבר כר"ש דאמר מקריב מנחתה ואח"כ משקה אותה, דכמה דלא קרבה מנחתה לא בדקי לה מיא, דכתיב (במדבר ה) מנחת זכרון מזכרת עון: **מתמלאת גידים.** מתוך שבשרה נפוח נראית כמלאה גידים: **שלא תטמא את העזרה.** לא מטומאת מת קאמר, אלא שלא תפרוס נדה ותטמא שער נקנור ועזרת נשים שתצא דרך שם, שנדה וזבה אסורין לכנוס בהר הבית. אבל המת עצמו מותר להכניסו להר

אוֹמֵר בֶּן עַזַּאי, חַיָּב אָדָם לְלַמֵּד אֶת בִּתּוֹ תּוֹרָה, שֶׁאִם תִּשְׁתֶּה, תֵּדַע שֶׁהַזְּכוּת תּוֹלָה לָהּ. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, כָּל הַמְלַמֵּד בִּתּוֹ תּוֹרָה, כְּאִלּוּ לִמְּדָהּ תִּפְלוּת. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר, רוֹצָה אִשָּׁה בְּקַב וְתִפְלוּת מִתִּשְׁעָה קַבִּין וּפְרִישׁוּת. הוּא הָיָה אוֹמֵר, חָסִיד שׁוֹטֶה, וְרָשָׁע עָרוּם, וְאִשָּׁה פְּרוּשָׁה, וּמַכּוֹת פְּרִישִׁין, חֲרֵי אֵלּוּ מְבַלֵּי עוֹלָם: ה רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, אֵין זְכוּת תּוֹלָה בַּמַּיִם הַמָּרִים. וְאִם אַתָּה אוֹמֵר, הַזְּכוּת תּוֹלָה בַּמַּיִם הַמְאָרְרִים, מַדָּהָה אַתָּה אֶת הַמַּיִם בִּפְנֵי כָל הַנָּשִׁים הַשּׁוֹתוֹת, וּמוֹצִיא אַתָּה שֵׁם רַע עַל הַטָּהוֹרוֹת שֶׁשָּׁתוּ שֶׁאוֹמְרִים טְמֵאוֹת הֵן אֶלָּא שֶׁתְּלָתָה לָהֶן זְכוּת. רַבִּי אוֹמֵר, הַזְּכוּת תּוֹלָה בַּמַּיִם הַמְאָרְרִים, וְאֵינָהּ יוֹלֶדֶת וְאֵינָהּ מַשְׁבַּחַת, אֶלָּא מִתְנַוְּנָה וְהוֹלֶכֶת, לַסּוֹף הִיא מֵתָה בְּאוֹתָהּ מִיתָה: ו נִטְמְאָה מִנְחָתָהּ עַד שֶׁלֹּא קִדְּשָׁהּ בַּכְּלִי, חֲרֵי הִיא כְּכָל הַמִּנְחוֹת וְתִפָּדֶה, וְאִם מִשֶּׁקִּדְּשָׁהּ בַּכְּלִי, חֲרֵי הִיא כְּכָל הַמִּנְחוֹת וְתִשָּׂרֵף. וְאֵלּוּ שֶׁמִּנְחוֹתֵיהֶן נִשְׂרָפוֹת, הָאוֹמֶרֶת טְמֵאָה אֲנִי לָךְ, וְשֶׁבָּאוּ לָהּ עֵדִים שֶׁהִיא טְמֵאָה, וְהָאוֹמֶרֶת אֵינִי

Consequently, Ben Azzai says, A man is obligated to teach his daughter Torah, so that if she were to drink [and remain unscathed], she will know that her merit suspended for her [and not that the test was ineffective]. Rabbi Eliezer says, Whoever teaches his daughter Torah, it is as if he teaches her licentiousness. Rabbi Yehoshua says, The woman prefers [merely] a *kav* [i.e., living frugally] and licentiousness, instead of nine *kabin* [i.e., luxury] and chastity. He would say, A foolish [overly] pious person, a crafty wicked person, a[n overly] sanctimonious wife, and the "struck" Pharisees [i.e., they strike themselves to show humility and abstinence] destroy the world. (5) Rabbi Shimon says, Merit can not suspend the effect of the water that causes the curse; and if you were to say merit can suspend the water that causes the curse — you would dull the water for all the women who drink, and you would slander the pure women who drink, for people would say, "They are defiled, but merit suspended for them." Rebbi says, Merit does suspend the water that causes the curse, but she does not give birth or thrive, rather she degenerates, and in the end, she dies this same death. (6) If her meal-offering became impure before it was sanctified in the vessel, then it is as all meal-offerings, and it is redeemed [he gives its value and purchases another]. If [it became impure] after it was sanctified in the vessel, then it is as all meal-offerings, and it is burnt. These are the ones whose meal-offerings are burnt: The one who says "I am defiled to you;" the one regarding whom witnesses were brought that she is

רבנו עובדיה מברטנורא

הבית ולשער נקנור שלא נתקדשו בקדושת העזרה: **יש לה זכות וכו'.** בגמרא מפרש דזכות דתורה הוא דתולה לה שהוליכה בניה לבית הספר והמתינה לבעלה שיצא חוץ לעיר לעסוק בתורה: **כאילו מלמדה תפלות.** חבור משכב אנשים. שמתוך התורה היא מבינה ערמימות ועושה דבריה בהצנע. כדכתיב (משלי ח') אני חכמה שכנתי ערמה: **רוצה אשה בקב.** ליזון מזונות מועטים, ויהא תשמיש מצוי לה: **מתשעה קבין ופרישות.** לפרוש מן התשמיש, הלכך אין טוב שתלמוד תורה: **חסיד שוטה.** מפרש בגמרא כגון דטבעה אשה בנהר ואמר לאו אורח ארעא לאסתכולי באתתא ולאצולה: **רשע ערום.** כגון המטעים דבריו לדיין קודם שיבא בעל דין חבירו. ומשנפתחו בלב הדיין שערי זכות לדברי זה, קשה לסלקן, והרי רשעתו וערמתו של זה שעבר על לא תשיא שמע שוא (שמות כ"ג): **ואשה פרושה.** כגון אשה כשפנית שהיתה עוצרת רחם הנשים היולדות בכשפיה ובשעה שהיתה היולדת מקשה בלדתה היתה אומרת אלך ואתפלל אולי תקובל תפלתי וסותרת כשפיה ויולדת: **ומכות פרושים.** שמכה עצמו להראות שהוא עניו וצנוע, כגון שמהלך עקב בצד גודל ואינו מרים רגלו מן הארץ ומתוך כך מנקף אצבעותיו באבנים, והוא שנקרא בגמרא פרוש נקפי. או מי שעושה עצמו כעוצם עיניו שלא להסתכל בנשים, ומתוך כך מכה ראשו בכותל ויוצא ממנו דם, והוא הנקרא פרוש קוזאי, כלומר שמקיז דם מראשו מחמת פרישותו: **הרי אלו מכלי העולם.** שרוצים להראות לבריות שהם חסידים ואין תוכם כברם: **ה' מדהה אתה את המים.** מחסר ומחשיך. הגוון החסר נקרא דיהה בלשון משנה:

שׁוֹתָה, וְשֶׁבַּעְלָהּ אֵינוֹ רוֹצֶה לְהַשְׁקוֹתָהּ, וְשֶׁבַּעְלָהּ בָּא עָלֶיהָ בַּדֶּרֶךְ. וְכָל הַנְּשׂוּאוֹת לַכֹּהֲנִים, מִנְחוֹתֵיהֶן נִשְׂרָפוֹת: ז בַּת יִשְׂרְאֵל שֶׁנִּשֵּׂאת לַכֹּהֵן, מִנְחָתָהּ נִשְׂרֶפֶת. וְכֹהֶנֶת שֶׁנִּשֵּׂאת לְיִשְׂרְאֵל, מִנְחָתָהּ נֶאֱכֶלֶת. מַה בֵּין כֹּהֵן לְכֹהֶנֶת, מִנְחַת כֹּהֶנֶת נֶאֱכֶלֶת, מִנְחַת כֹּהֵן אֵינָהּ נֶאֱכֶלֶת. כֹּהֶנֶת מִתְחַלֶּלֶת, וְאֵין כֹּהֵן מִתְחַלֵּל. כֹּהֶנֶת מִטַּמְּאָה לַמֵּתִים, וְאֵין כֹּהֵן מִטַּמֵּא לַמֵּתִים. כֹּהֵן אוֹכֵל בְּקָדְשֵׁי קָדָשִׁים, וְאֵין כֹּהֶנֶת אוֹכֶלֶת בְּקָדְשֵׁי קָדָשִׁים: ח מַה בֵּין אִישׁ לְאִשָּׁה. הָאִישׁ פּוֹרֵעַ וּפוֹרֵם, וְאֵין הָאִשָּׁה פּוֹרַעַת וּפוֹרֶמֶת. הָאִישׁ מַדִּיר אֶת בְּנוֹ בְּנָזִיר, וְאֵין הָאִשָּׁה מַדֶּרֶת אֶת בְּנָהּ בַּנָּזִיר. הָאִישׁ מְגַלֵּחַ עַל נְזִירוּת אָבִיו, וְאֵין הָאִשָּׁה מְגַלַּחַת עַל נְזִירוּת

defiled; the one who says, "I shall not drink;" the one whose husband refuses to let her drink; and the one whose husband had relations with her on the journey. All those who are married to priests [the fistfull is offered], their meal-offerings are burnt [see following Mishnah for explanation]. (7) If the daughter of an Israelite is married to a priest, her meal-offering is burnt. If a priestess [i.e., the daughter of a priest] is married to an Israelite, her meal-offering is eaten. What is the difference between a priest and a priestess? The meal-offering of a priestess is eaten, while the meal-offering of a priest is not eaten; [as it is said, "All meal offerings of the priest shall be wholly burnt, it shall not be eaten" (Leviticus 6:16)], a priestess can be disqualified from priestly status [forever], while a priest is not disqualified [forever, as a result of a forbidden marriage]; a priestess may expose herself to the impurity of the dead, while a priest may not expose himself to the impurity of the dead; a priest eats of the "most holy" sacrifices, while a priestess may not eat of the "most holy" sacrifices. (8) What is the difference between a man and a woman [generally]? A man may neglect [loosen his hair] and rend [his clothing, when declared a leper], and a woman does not neglect or rend; a man may impose a Nazirite vow on his son [if at the outset the son is a minor], and a woman may not impose a Nazirite vow on her son; a man may shave [i.e., if his father vowed and set aside the proper sacrifices and died and his son was also a Nazir, he shaves and offers the sacrifices] from his father's Nazirite, and a woman may not shave from her father's Nazirite [offering]; a man may

רבנו עובדיה מברטנורא

מתנוונה והולכת. נחלית והולכת: **ו נטמאת מנחתה עד שלא קדשה בכלי הרי היא ככל המנחות.** שנטמאו עד שלא קדשו בכלי: **ותפדה.** ותצא לחולין ומן המעות יקנה אחרת: **ותשרף.** שקדשה קדושת הגוף ואינה יוצאה עוד לחולין: **וכל הנשואות לכהנים מנחותיהן נשרפות.** ואפילו קרב קומץ כהלכתו ולא נטמאת, נשרפים שיריה על בית הדשן ואינן נאכלים, מפני שיש לכהן בעלה חלק בה שמשלו היא באה, והתורה אמרה (ויקרא ו') וכל מנחת כהן כליל תהיה לא תאכל, ואין כולה כליל מפני שיש לה חלק בה שלכפרתה היא באה, הא כיצד, הקומץ קרב בעצמו והשירים קרבין בעצמן: **ז וכהנת שנשאת לישראל.** בת כהן: מנחתה נאכלת. דכל מנחת כהן כליל תהיה, כתיב, כהן ולא כהנת. וכן כהנת אלמנה וגרושה שהביאה מנחת נדבה נאכלת: **כהנת מתחללת.** מן התרומה ומן הכהונה. אם נבעלה לפסולים שוב אינה חוזרת לכשרותה לעולם: **כהן אינו מתחלל.** אם נשא גרושה חללה או זונה, אלא כל זמן שהוא עמה הוא פסול לעבודה, משגרשה חוזר להכשרו, דכתיב (שם כ"א) ולא יחלל זרעו, זרעו חלל, והוא אינו חלל: **כהנת מטמאה למתים.** דכתיב (שם) בני אהרן, ולא בנות אהרן: **ואין כהנת אוכלת בקדשי קדשים.** דחטאת ואשם ומנחה בכולהו כתיב (שם ו') כל זכר בבני אהרן יאכלנו: **ח האיש פורע ופורם.** כשהוא מנוגע פורע את ראשו ופורם את בגדיו, דכתיב (שם י"ג) איש צרוע הוא וכו', איש פורע ופורם, ואין אשה פורעת ופורמת: **האיש מדיר את בנו בנזיר.** בנו קטן. וחלה נזירתו עליו ואפילו לכשיגדל. וזו הלכה היא בנזיר ואין לה סמך מן התורה: **האיש מגלח על נזירות אביו.** אם נדר אביו בנזירות והפריש קרבנותיו ומת יהיה בנו נזיר או שנדר בנזירות לאחר

אָבִיהָ. הָאִישׁ מוֹכֵר אֶת בִּתּוֹ, וְאֵין הָאִשָּׁה מוֹכֶרֶת אֶת בִּתָּהּ. הָאִישׁ מְקַדֵּשׁ אֶת בִּתּוֹ, וְאֵין הָאִשָּׁה מְקַדֶּשֶׁת אֶת בִּתָּהּ. הָאִישׁ נִסְקָל עָרֹם, וְאֵין הָאִשָּׁה נִסְקֶלֶת עָרֻמָּה. הָאִישׁ נִתְלֶה, וְאֵין הָאִשָּׁה נִתְלֵית. הָאִישׁ נִמְכָּר בִּגְנֵבָתוֹ, וְאֵין הָאִשָּׁה נִמְכֶּרֶת בִּגְנֵבָתָהּ:

sell his daughter [as a maidservant], and a woman may not sell her daughter; a man may effect betrothal for his daughter, and a woman may not effect betrothal for her daughter; a man is stoned naked, and a woman is not stoned naked; a man is hung [after capital punishment] and a woman is not hung; a man is sold for his theft and a woman is not sold for her theft.

רבנו עובדיה מברטנורא

מיתת אביו. הרי הבן מגלח ביום מלאת ומביא קרבנות שהפריש אביו. וגם זו הלכה ואין לה סמך: **האיש מקדש את בתו.** מקבל קדושי בתו קטנה שלא מדעתה דכתיב (דברים כ"ב) את בתי נתתי לאיש הזה: **האיש נסקל ערום.** דכתיב (ויקרא כ"ד) ורגמו אותו, וא"א לומר אותו ולא אותה, דהא כתיב (דברים י"ז) והוצאת את האיש ההוא או את האשה ההיא, אלא אותו בלא כסותו אבל אותה בכסותה: **האיש נתלה.** דכתיב (שם כ"א) ותלית אותו על עץ, אותו ולא אותה: **האיש נמכר בגניבתו.** דכתיב (שמות כ"ב) ונמכר בגניבתו, ולא בגניבתה:

Gemara *Sotah 22a*

גמרא סוטה דף כב.

אִשָּׁה פְּרוּשָׁה וְכוּ'. תָּנוּ רַבָּנָן: בְּתוּלָה צַיְלָנִית וְאַלְמָנָה שׁוֹבָבִית חֲרֵי אֵלּוּ מְבַלֵּי עוֹלָם אֵינִי וְהָאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: לָמַדְנוּ יִרְאַת חֵטְא מִבְּתוּלָה וְקַבּוּל שָׂכָר מֵאַלְמָנָה. יִרְאַת חֵטְא מִבְּתוּלָה דְּרַבִּי יוֹחָנָן שְׁמָעָהּ לְהַהִיא בְּתוּלָה דְּנָפְלָה אַאַפָּהּ וְקָאָמְרָה רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, בָּרָאתָ גַּן עֵדֶן וּבָרָאתָ גֵּיהִנֹּם, בָּרָאתָ צַדִּיקִים וּבָרָאתָ רְשָׁעִים. יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ שֶׁלֹּא יִכָּשְׁלוּ בִי בְּנֵי אָדָם. קַבּוּל שָׂכָר מֵאַלְמָנָה דְּהַהִיא אַלְמָנָא דַּהֲוָאי בֵּי כְּנִישְׁתָּא בְּשִׁבִּיבוּתָהּ כָּל יוֹמָא הֲוָה אַתְיָה וּמַצְלָא בֵּי מִדְרָשֵׁהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן. אָמַר לָהּ: בִּתִּי, לֵא בֵּית הַכְּנֶסֶת יֵשׁ בְּשִׁבִּיבוּתִיךְ. אָמְרָה לֵהּ: רַבִּי, וְלֵא שְׂכַר פְּסִיעוֹת יֵשׁ לִי. כִּי קָאָמַר כְּגוֹן יוֹחֲנִי בַּת רְטִיבִי. וּמַכּוֹת פְּרוּשִׁין וְכוּ'. תָּנוּ רַבָּנָן: שִׁבְעָה פְּרוּשִׁין הֵן פָּרוּשׁ שִׁכְמִי פָּרוּשׁ נַקְפִּי פָּרוּשׁ

[On the section of the Mishnah,] "A sanctimonious woman ...," our Rabbis have taught: A maiden who gives herself up to prayer and a gadabout widow — behold, these bring destruction upon the world. But it is not so; for Rabbi Yohanan has said: We learn fear of sin from a maiden [who gave herself up to prayer] and [confidence] in recieving [Divine] reward from a widow! [We learn] "Fear of sin from a maiden" — for Rabbi Yohanan has heard a maiden fall upon her face and exclaim, "Lord of the Universe! You have created Paradise and Gehinnom [Hell]; You have created righteous and wicked. May it be Your will that men should not stumble through me." ["We learn ... confidence] in recieving [Divine] reward from a widow" — a certain widow had a synagogue in her neighborhood; yet she used to come daily to the school of Rabbi Yohanan and pray there. He said to her, "My daughter, is there not a synagogue in your neighborhood?" She answered him, "Rabbi, but have I not the reward for the steps" [i.e., for the extra distance she had to walk to his synagogue]! When it is said [that they bring destruction upon the world], this refers to a person such as, Yohni, the daughter of Retivi [who by witchcraft caused a woman to have a difficult labor, and then she prayed for the woman]. [On the section of the Mishnah,] "And the struck of the Pharisees ...," Our Rabbis have taught: There are seven types of Pharisees: the Shikmi Pharisee, the Nikpi Pharisee, the Kizai Pharisee, the Pestle Pharisee, the Pharisee

קִיזָאִי פָּרוּשׁ מְדוּכְיָא פָּרוּשׁ מַה חוֹבָתִי וְאֶעֱשֶׂנָּה פָּרוּשׁ מֵאַהֲבָה פָּרוּשׁ מִיִּרְאָה. פָּרוּשׁ שֶׁכְּמִי זֶה הָעוֹשֶׂה מַעֲשֶׂה שְׁכֶם, פָּרוּשׁ נַקְפִּי זֶה הַמְנַקֵּף אֶת רַגְלָיו. פָּרוּשׁ קִיזָאִי אָמַר רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק: זֶה הַמַּקִּיז דָּם לַכּוֹתְלִים פָּרוּשׁ מְדוּכְיָא אָמַר רַבָּה בַּר שִׁילָא דְּמִשְׁפָּע כִּי מְדוּכְיָא פָּרוּשׁ מַה חוֹבָתִי וְאֶעֱשֶׂנָּה הָא מַעְלִיוּתָא הִיא אֶלָּא דְּאָמַר מַה חוֹבָתִי תּוּ וְאֶעֱשֶׂנָּה פָּרוּשׁ מֵאַהֲבָה פָּרוּשׁ מִיִּרְאָה. אָמְרוּ לֵהּ: אַבַּיֵי וְרָבָא לַתַּנָּא לָא תִּתְנִי פָּרוּשׁ מֵאַהֲבָה פָּרוּשׁ מִיִּרְאָה דְּאָמַר רַבִּי יְהוּדָה אָמַר רַב לְעוֹלָם יַעֲסֹק אָדָם בַּתּוֹרָה וּבְמִצְוֹת אֲפִלּוּ שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ שֶׁמִּתּוֹךְ שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ בָּא לִשְׁמָהּ. אָמַר רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק דְּמַסְמְרָא מְסַמְרָא וְדַמְגַלְיָא מְגַלְיָא בֵּי דִּינָא רַבָּה לִיתְפְּרַע מֵהָנֵי דְּחָפֵי גּוּנְדֵי. אָמַר לָהּ יַנַּאי מַלְכָּא לְדִבְיתְהוּ אַל תִּתְיָרְאִי מִן הַפְּרוּשִׁין וְלֹא מִמִּי שֶׁאֵינָן פְּרוּשִׁין אֶלָּא מִן הַצְּבוּעִין שֶׁדּוֹמִין לִפְרוּשִׁין שֶׁמַּעֲשֵׂיהֶן כְּמַעֲשֵׂה זִמְרִי וּמְבַקְּשִׁין שָׂכָר כְּפִינְחָס:

[who constantly exclaims] "What is my duty that I may perform it"? The Pharisee from love [of God], and the Pharisee from fear. The Shikmi Pharisee — he is the one who performs the action of Shechem [who was circumcised for an unworthy motive, i.e., he does not observe the commandments for the sake of heaven]. The Nikpi Pharisee — he is one who knocks his feet [i.e., he walks with exaggerated humility, not lifting his feet off the ground, thereby knocking his toes on stones]. The Kizai Pharisee — Rav Nahman bar Yitzhak said: He is one who makes his blood flow against walls [by smashing his face against the wall, in his anxiety to avoid looking at a woman]. The Pestle Pharisee — Rabbah bar Shila said: [His head] is bowed like a mallet, [i.e., a short handle with a bent head]. The Pharisee [who constantly exclaims] "What is my duty that I may perform it"? — But that is a virtue! — No, what he says is, "What further duty is for me that I may perform it?" [As if he had already fulfilled all his other obligations]. The Pharisee from love and the Pharisee from fear — Abbaye and Rava said to the Tanna [who was reciting this passage], Do not mention the Pharisee from love and the Pharisee from fear; for Rabbi Yehudah has said in the name of Rav: A man should always engage himself in Torah and the commandments even though it be not for their own sake, because by [engaging in them] not for their own sake, he will come [to engage in them] for their own sake. Rav Nahman bar Yitzhak said: What is hidden is hidden, and what is revealed is revealed: The Great Tribunal, will exact punishment from those who wrap themselves in their cloaks [i.e., who dress as one who abstains, but doesn't abstain]. King Yannai said to his wife, "Fear not the Pharisees and the non-Pharisees, but the hypocrites who mimic the Pharisees; because their deeds are the deeds of Zimri but they expect a reward like Pinhas." (see Numbers 25:11)

זוהר ואתחנן דף ר"ס ע"ב

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּכָל עוֹבָדוֹי בָּעֵי בַּר נָשׁ לְשַׁוָּאָה לְקַבְּלֵיהּ לְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְהָא אוֹקִימְנָא מִלָּה. רַבִּי יְהוּדָה לְטַעֲמֵהּ דְּאָמַר רַבִּי יְהוּדָה הַאי מָאן דְּאָזֵיל בְּאָרְחָא יְכַוֵּן לְתִתַּל מִלִּין וְעִלָּא מִנְּהוֹן צְלוֹתָא וְאַף עַל גַּב דְּצְלוֹתָא יַתִּיר. עִלָּאָה מִכֹּלָּא תְּרֵי חַבְרֵי אוֹ תְּלָתָא דְּלָעָאן בְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְתָא דְּהָא לָא

תרגום הזוהר

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּכָל מַעֲשָׂיו צָרִיךְ הָאָדָם לְשׁוּם כְּוָנָתוֹ אֶת הַקָּבָּ"ה, וּכְבָר הֶעֱמַדְנוּ הַדָּבָר. רַבִּי יְהוּדָה [הוֹלֵךְ] לְטַעְמוֹ, שֶׁאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כָּל מִי שֶׁהוֹלֵךְ בַּדֶּרֶךְ, יְכַוֵּן לִגְ' דְּבָרִים, [לְדוֹרוֹן וּלְתְפִלָּה וּלְמִלְחָמָה]. וְהֶחָשׁוּב מֵהֶם, הִיא תְּפִלָּה. וְאַף עַל פִּי שֶׁהַתְּפִלָּה [חֲשׁוּבָה]

יוֹתֵר, שְׁנֵי חֲבֵרִים אוֹ שְׁלֹשָׁה שֶׁעוֹסְקִים בְּדִבְרֵי תוֹרָה, הוּא עוֹד יוֹתֵר חָשׁוּב מִכֹּל, כִּי אֵינָם מִתְיָרְאִים (ס"א וְהֶחָשׁוּב מֵהֶם

מִסְתָּפֵּק בְּגִין דִּשְׁכִינְתָּא (ס"א וְעִלָּא מִנְּהוֹן צְלוֹתָא. וְעִלָּא מִכֻּלְּהוּ חַבְרַיָּא בְּמִלֵּי דְאוֹרָיְתָא דְּהָא שְׁכִינְתָּא) אִשְׁתְּתַף בַּהֲדַיְהוּ. (כִּי הֶ דְּרַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי חִיָּא הֲווֹ אָזְלִי בְּאָרְחָא. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר (ס"א חִיָּא) כְּתִיב (בְּרֵאשִׁית ג) וַיַּעַשׂ יְיָ אֱלֹהִים לָאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כָּתְנוֹת עוֹר. וְכִי עַד הַשְּׁתָּא פְּשִׁיטֵי הֲווֹ מֵהַהוּא עוֹר אֵין אֶלָּא מָאנֵי לְבוּשֵׁי יְקָר הֲווֹ. אָמַר לֵהּ רַבִּי חִיָּא אִי הָכִי לֹא אִתְחֲזוֹן לְהוּ אֲפִלּוּ כָּתְנוֹת עוֹר. וְכִי תֵּימָא דְּעַד לָא חָאבוּ אַלְבִּישׁוּ לְהוּ לֹא. אֶלָּא לְבָתַר דְּחָבוּ כְּתִיב וַיַּעַשׂ יְיָ אֱלֹהִים לָאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כָּתְנוֹת עוֹר וַיַּלְבִּישֵׁם וְגוֹ'. אָמַר לֵהּ הָכִי הוּא וַדַּאי בְּקַדְמִיתָא הֲווֹ כְּגַוְנָא דְּלְעֵלָּא וּמִתְפַּשְׁטָן מִן גַּוֵּי דְּלְתַתָּא וַהֲוָה נְהוֹרָא דְּלְעֵלָּא אַסְחַר עֲלֵיהוּ. וּלְבָתַר דְּחָבוּ אַהְדַּר לוֹן כְּגַוְנָא דְּהַאי עָלְמָא וְאַעְבַּר מִנַּיְהוּ גַּוֵּי דְּלְעֵלָּא מַה כְּתִיב וַיַּעַשׂ יְיָ אֱלֹהִים לָאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כָּתְנוֹת עוֹר וַיַּלְבִּישֵׁם. מִגַּוְנָא דְּהַאי עָלְמָא. כְּתִיב (שְׁמוֹת כט) וְאֶת אַהֲרֹן וְאֶת בָּנָיו תַּקְרִיב וְהִלְבַּשְׁתָּם כָּתְנוֹת הָתָם כְּגַוְנָא דְּלְעֵלָּא. הָכָא כְּגַוְנָא דְּלְתַתָּא. הָתָם כָּתְנוֹת שֵׁשׁ הָכָא כָּתְנוֹת עוֹר וְאַף עַל גַּב דְּאִיהוּ בַּר הָכְיָ שַׁפִּירָא דְּאִנּוּן לְבוּשֵׁי סָלִיק עַל כֻּלָּא. (בְּרֵאשִׁית ג) וַתִּפָּקַחְנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם בְּעִפּוּשָׁא דְּהַאי עָלְמָא מַה דְּלָא הֲוָה קַדָּם דְּחָטוּ מַשְׁגִּחִין וּפָקְחִין לְעֵילָּא לְזַמְּנָא דְּאָתֵי כְּתִיב (יְשַׁעְיָה מב) וְהוֹלַכְתִּי עִוְרִים בְּדֶרֶךְ לֹא יָדָעוּ וְגוֹ'. זַמִּין קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לַאֲפָקָחָא עֵינִין דְּלָא חַכִּימִין וּלְאַסְתַּכָּלָא בְּחָכְמָתָא עִלָּאָה וּלְאִתְדַּבָּקָא בְּמַאי דְּלָא אִתְדַּבָּקוּ בְּהַאי עָלְמָא בְּגִין דִּינְדְּעוּן לְמָארֵיהוֹן. זַכְאִין אִנּוּן צַדִּיקַיָּא דְּיִזְכּוּן לְהַהִיא חָכְמָתָא דְּלָאו חָכְמָתָא כְּהַהִיא חָכְמָתָא וְלָאו יְדִיעָה כְּהַהִיא יְדִיעָה וְלָאו דְּבֵקוּתָא כְּהַהִיא דְּבֵקוּתָא. עַד דַּהֲווֹ אָזְלִי חָזוּ אִנּוּן לְסָטִים אָזְלִי בַּתְרֵיהוּ לַאֲקַפְּחָא לוֹן. אִסְתַּכַּל בְּהוּ רַבִּי אֶלְעָזָר אָתוּ תְּרֵי חֵילָן בָּרָא וְקָטְלֵי לוֹן אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּשֵׁיזָבָן, קָרָא עֲלַיְהוּ (מִשְׁלֵי ד) בְּלֶכְתְּךָ לֹא יָצַר צַעֲדֶךָ וְאִם תָּרוּץ לֹא תִכָּשֵׁל וּכְתִיב (תְּהִלִּים צא) כִּי מַלְאָכָיו יְצַוֶּה לָךְ וְגוֹ'. וּכְתִיב (שָׁם) כִּי בִי חָשַׁק וַאֲפַלְּטֵהוּ:

הַתְּפִלָּה. וְהֶחָשׁוּב מִכּוֹלָם, הַחֲבֵרִים בְּדִבְרֵי הַתּוֹרָה שֶׁהֲרֵי הַשְׁכִינָה) מְשׁוּם שֶׁהַשְׁכִינָה מִשְׁתַּתֶּפֶת עִמָּהֶם רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי חִיָּא הָיוּ הוֹלְכִים בַּדֶּרֶךְ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כָּתוּב, וַיַּעַשׂ יְיָ אֱלֹהִים לָאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כָּתְנוֹת עוֹר. וְכִי עַד עַתָּה הָיוּ מוּפְשָׁטִים מֵהָעוֹר הַהוּא. כֵּן, כִּי כְּלֵי לְבוּשֵׁי יְקָר הָיוּ. אָמַר לוֹ רַבִּי חִיָּא אִם כֵּן, לֹא הָיָה רָאוּי לָהֶם, אֲפִלּוּ כָּתְנוֹת עוֹר, וְאִם תֹּאמַר שֶׁמִּטֶּרֶם שֶׁחָטְאוּ הִלְבִּישׁ אוֹתָם כָּתְנוֹת עוֹר, אֵינוֹ כֵן, אֶלָּא לְאַחַר שֶׁחָטְאוּ כָּתוּב, וַיַּעַשׂ יְיָ אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כָּתְנוֹת עוֹר וַיַּלְבִּשֵׁם. אָמַר לוֹ, כָּךְ הוּא וַדַּאי, בְּתְחִילָּה הָיוּ מְלוּבָּשִׁים כְּעֵין שֶׁל מַעְלָה, וְהָיוּ מֻפְשָׁטִים מִן הַגְּוָנִים שֶׁלְּמַטָּה, וְהָיָה הָאוֹר הָעֶלְיוֹן מְסַבֵּב אוֹתָם. וְאַחַר שֶׁחָטְאוּ, הֶחֱזִיר אוֹתָם בִּגְוָנִים שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה וְהֶעֱבִיר מֵהֶם הַגְּוָנִים שֶׁל מַעְלָה, מַה כָּתוּב, וַיַּעַשׂ יְיָ אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כָּתְנוֹת עוֹר וַיַּלְבִּשֵׁם, כְּעֵין הָעוֹלָם הַזֶּה. כָּתוּב, וְאֶת אַהֲרֹן וְאֶת בָּנָיו תַּקְרִיב וְהִלְבַּשְׁתָּם כָּתְנוֹת. שָׁם הָיָה כְּעֵין שֶׁל מַעְלָה, וְכָאן, הָיוּ כְּעֵין שֶׁלְּמַטָּה. שָׁם נִקְרָאִים כָּתְנוֹת שֵׁשׁ, וְכָאן כָּתְנוֹת עוֹר, וְאַף עַל פִּי שֶׁהוּא כָּךְ, הַיּוֹפִי שֶׁל אֵלּוּ הַלְּבוּשִׁים, הָיָה עוֹלֶה עַל הַכֹּל. וַתִּפָּקַחְנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם. [הַיְנוּ שֶׁנִּפְקְחוּ עֵינֵיהֶם] בְּטוֹפֶס שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, [דְּהַיְנוּ בְּצִיּוּר הָרָגִיל בָּעוֹלָם הַזֶּה]. מַה שֶּׁלֹּא הָיָה מְקוֹדֶם, שֶׁהָיוּ מַשְׁגִּיחִים וּפוֹקְחִים לְמַעְלָה. לְעָתִיד לָבֹא, כָּתוּב וְהוֹלַכְתִּי עִוְרִים בְּדֶרֶךְ לֹא יָדְעוּ וגו'. כִּי עָתִיד הַקָּבָ"ה לִפְקֹחַ עֵינַיִם שֶׁלֹּא הָיוּ חֲכָמוֹת, לְהִסְתַּכֵּל בַּחָכְמָה הָעֶלְיוֹנָה, וּלְהִדָּבֵק בַּמֶּה שֶׁלֹּא נִדְבְּקוּ בָּעוֹלָם הַזֶּה, כְּדֵי שֶׁיַּכִּירוּ אֶת רִבּוֹנָם. אַשְׁרֵיהֶם

הַצַּדִּיקִים שֶׁיִּזְכּוּ לַחָכְמָה הַהִיא, שֶׁאֵין חָכְמָה כְּאוֹתָהּ הַחָכְמָה וְאֵין יְדִיעָה כְּאוֹתָהּ הַיְדִיעָה וְאֵין דְּבֵקוּת כְּאוֹתָהּ הַדְּבֵקוּת. בְּעוֹד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, רָאוּ לִסְטִים הוֹלְכִים אַחֲרֵיהֶם לִשְׁדּוֹד אוֹתָם. הִסְתַּכֵּל בָּהֶם רַבִּי אֶלְעָזָר, בָּאוּ ב' חֵילוֹת הַשֵּׁדָה וְהָרְגוּ אוֹתָם. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בָּרוּךְ הָרַחֲמָן שֶׁהִצִּילָנוּ. קָרָא עֲלֵיהֶם, בְּלֶכְתְּךָ לֹא יֵצַר צַעֲדֶךָ וְאִם תָּרוּץ לֹא תִכָּשֵׁל. וְכָתוּב, כִּי מַלְאָכָיו יְצַוֶּה לָךְ וגו', וְכָתוּב כִּי בִי חָשַׁק וַאֲפַלְּטֵהוּ:

יוסף לחוק — Yosef le-Hok

מוסר — Ethical Teaching:

ספר חסידים סימן קנה — Sefer Hasidim, Chapter 155

מָשָׁל לְמֶלֶךְ בָּשָׂר וָדָם שֶׁצִּוָּה לַעֲבָדָיו — A parable: A human king commanded his

לָלֶכֶת בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי בָּא אֶחָד לוֹמַר לְעַבְדּוֹ אֶחָד אַל תֵּלֵךְ בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי שֶׁהַמֶּלֶךְ שִׁלְּחָךְ וַאֲנִי אֶתֵּן לְךָ לִטְרִין וְלָקַח לִטְרִין וְלֹא הָלַךְ וַחֲבֵרוֹ לֹא הָלַךְ לְפִי שֶׁאֶחָד נָדַר לִתֵּן לוֹ שְׁנֵי פְּשִׁיטִים הֲרֵי זֶה שֶׁלָּקַח רַק שְׁנֵי פְּשִׁיטִים יוֹתֵר עוֹנְשׁוֹ שֶׁבְּדָבָר קַל בִּטֵּל רְצוֹן הַמֶּלֶךְ. כָּךְ זֶה שֶׁחוֹטֵא בְּדָבָר שֶׁאֵין יִצְרוֹ מִתְגַּבֵּר עָלָיו עוֹנְשׁוֹ גָּדוֹל. וְכָל דָּבָר שֶׁבָּא לְיָדְךָ לַעֲשׂוֹת וְאֵינְךָ עוֹשֶׂה מִפְּנֵי הַבּוּשֶׁת שֶׁיִּקְרְאוּךָ חָסִיד שׁוֹטֶה תַּחֲשֹׁב כְּאִלּוּ הָיִיתָ בִּשְׁעַת הַגְּזֵרָה הָיִיתָ נֶהֱרָג עַל עֲבֵרָה קַלָּה אֲפִלּוּ אַעֲרִקְתָּא דְּמְסָאנָא וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁאֶכֹּף אֶת יִצְרִי הַמָּסוּר בְּיָדִי. וְאִם גְּנַבְתָּ תּוֹדֶה וְתַעֲמֹד לָךְ. וְאִם הַבּוּשֶׁת מַלְבֶּנֶת פָּנֶיךָ הֲרֵי כְּקָרְבַּן כַּפָּרָה וּמוּטָב שֶׁתִּתְבַּיֵּשׁ בִּפְנֵי מֵאָה וְאַל תִּתְבַּיֵּשׁ בִּפְנֵי כַּמָּה רְבָבוֹת וּבִפְנֵי אוֹתָם עַצְמָם שֶׁאַחַר מוֹתָךְ. וְכֵן הַמּוֹנֵעַ אֶת הַמִּצְוָה מִפְּנֵי הַבּוּשֶׁת בֵּין מִצְוַת עֲשֵׂה בֵּין מִצְוַת לֹא תַּעֲשֶׂה יִתְבַּיֵּשׁ בְּפַרְהֶסְיָא לְאַחַר מוֹתוֹ בִּפְנֵיהֶם וְאוּלַי אֲפִלּוּ בַּחַיִּים כְּמוֹ צְדְקִיָּהוּ שֶׁאָמַר פֶּן יִתְעַלְּלוּ בִי וְלֹא נִכְנַע לִפְנֵי ה' וְעִוְּרוּ עֵינָיו וַחֲשׁוֹב לְךָ שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת כָּף כָּף פֵּרוּשׁ כָּל כָּל כִּי כָּל סְאוֹן סוֹאֵן, כִּי כָּל הָעוֹלָם נִדּוֹן מִדָּה בְּמִדָּה שֶׁנֶּאֱמַר (דברים כח) תַּחַת אֲשֶׁר לֹא עָבַדְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּשִׂמְחָה וּבְטוּב לֵבָב מֵרֹב כֹּל וְעָבַדְתָּ אֶת אוֹיִבְךָ אֲשֶׁר יְשַׁלְּחֶנּוּ ה' בָּךְ בְּרָעָב וּבְצָמָא וּבְעֵרֹם וּבְחֹסֶר כֹּל, ה' יַצִּילֵנוּ:

servants to go to a certain place. Someone came and said to one of the servants, "Do not go to that place to which the king has sent you, and I will give you a *litrin."* He took a *litrin* and did not go. His fellow servant did not go because someone promised to give him two *pashitin*. The one who took only two *pashitin* is punished more severely, for he ignored the king's will for a paltry sum. In the same way, one who sins with regard to something about which his evil inclination does not overpower him will receive greater punishment. Anything [good] that you have the opportunity to do, and you do not do it, because you are ashamed that they may call you a pious fool, imagine if you were living in a time of decrees and persecution, you would allow yourself to be killed even for a trivial transgression, even for a shoe strap. How much more so, should I subjugate my impulse, which is given into my hand [i.e., under my control]. If you have stolen, admit to it and stand up for yourself. If embarrassment makes your face turn white, it is like a sacrifice of atonement. Better that you be embarrassed in front of a hundred now, than you be embarrassed in front of many ten thousands, and before them [the sins] themselves, after you die. In the same way, whoever refrains from doing a good deed because of embarrassment, whether it is a positive or a negative commandment, will be embarrassed publicly after he dies, before them. Perhaps this will be even during his lifetime, as happened to Tzidkiyahu, who said, "lest they mock me." (Jeremiah 38:19) He did not humble himself before God, and his eyes were blinded. Consider the two letters, *kaf, kaf*. Meaning, *kol, kol* [every, every]. "*kol se'on so'ain* — for every boot of the stormy warrior" — will God punish (Isaiah 9:4) — for the whole world is judged measure for measure, as it says, "Because you did not serve the Lord your God with joy and gladness of heart, because of the abundance of everything, you will serve your enemies whom the Lord will send against you, in hunger and thirst and nakedness and lack of all." (Deuteronomy 28 :47-48) May God save us from this.

Practical Law:
Rambam, Laws of Prayer, Chapter 14

הלכה
הרמב"ם הלכות תפלה פרק יד

(1) During *shaharit*, *musaf*, and *neilah*, the *kohanim* give the priestly blessing, but not during *minhah*, because at *minhah*, all the people have already eaten. And the *kohanim* may have had wine, and it is forbidden for a priest who is intoxicated to recite the priestly blessing. And even on a fast day, the priestly blessing is not recited at *minhah*; the decree was made [even] concerning *minhah* of a fast day because of [i.e., not to cause confusion regarding the] *minhah* of all other days. (2) When does this holds true? On a fast day on which the *minhah* and *neilah* prayers are said, such as Yom Kippur and [proclaimed] public fast days. But a fast day that does not have *neilah*, such as the ninth of Av and the seventeenth of Tammuz, since their *minhah* prayers are said close to sunset, they resemble *neilah*, and would not be confused with the *minhah* of other days, therefore, they have the priestly blessing recited. If a *kohen* improperly went up to the platform [to give the blessing] at *minhah* of Yom Kippur, since it is known that there is no intoxication on that day, he may recite the blessing, and they do not compel him to descend because of suspicion, i.e., so that people do not say, that they made him descend, because he is disqualified from the priesthood.

א בְּשַׁחֲרִית בְּמוּסָף וּבִנְעִילָה הַכֹּהֲנִים נוֹשְׂאִין אֶת כַּפֵּיהֶם, אֲבָל בְּמִנְחָה אֵין נְשִׂיאוּת כַּפַּיִם מִפְּנֵי שֶׁבְּמִנְחָה כְּבָר סָעֲדוּ כָּל הָעָם וְשֶׁמָּא שָׁתוּ הַכֹּהֲנִים יַיִן וְשִׁכּוֹר אָסוּר בִּנְשִׂיאוּת כַּפַּיִם. וַאֲפִלּוּ בְּיוֹם תַּעֲנִית אֵין נוֹשְׂאִין כַּפֵּיהֶן בְּמִנְחָה גְּזֵרָה מִנְחַת תַּעֲנִית מִפְּנֵי מִנְחַת כָּל יוֹם: ב בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּתַעֲנִית שֶׁמִּתְפַּלְּלִין בּוֹ מִנְחָה וּנְעִילָה כְּגוֹן צוֹם כִּפּוּר וְתַעֲנִית צִבּוּר. אֲבָל תַּעֲנִית שֶׁאֵין בּוֹ נְעִילָה כְּגוֹן תִּשְׁעָה בְּאָב וְשִׁבְעָה עָשָׂר בְּתַמּוּז. הוֹאִיל וּתְפִלַּת מִנְחָה שֶׁלָּהֶם סָמוּךְ לִשְׁקִיעַת הַחַמָּה הֲרֵי נִרְאֵית כִּנְעִילָה וְאֵינָהּ מִתְחַלֶּפֶת בְּמִנְחָה שֶׁל כָּל יוֹם וּלְפִיכָךְ יֵשׁ בָּהּ נְשִׂיאוּת כַּפַּיִם. וְכֹהֵן שֶׁעָבַר וְעָלָה לַדּוּכָן בְּמִנְחָה שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים הוֹאִיל וְהַדָּבָר יָדוּעַ שֶׁאֵין שָׁם שִׁכְרוּת הֲרֵי זֶה נוֹשֵׂא כַּפָּיו וְאֵין מוֹרִידִין אוֹתוֹ מִפְּנֵי הַחֶשֶׁד שֶׁלֹּא יֹאמְרוּ פָּסוּל הָיָה לְפִיכָךְ הוֹרִידוּהוּ:

VA'ETHANAN FOR WEDNESDAY ואתחנן ליום רביעי

TORAH תורה

יכוין בקריאת ששה פסוקים אלו שהם כנגד ו דמילוי וו דשם ב"ן לקנות בו הארת נפש משבת הבאה

ט רַק הִשָּׁמֶר לְךָ וּשְׁמֹר נַפְשְׁךָ מְאֹד פֶּן־תִּשְׁכַּח אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר־רָאוּ עֵינֶיךָ וּפֶן־יָסוּרוּ מִלְּבָבְךָ כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ וְהוֹדַעְתָּם

(9) But guard yourself, and protect your soul diligently, lest you forget the things which your eyes saw, and lest these things depart from your heart, all

RASHI

(9) **But guard yourself ... lest you forget the things —** *Only then, when you do not forget them, and will [therefore] do them in*

רש"י

(ט) **רַק הִשָּׁמֶר לְךָ וגו' פֶּן תִּשְׁכַּח אֶת–הַדְּבָרִים.** אָז, כְּשֶׁלֹּא תִּשְׁכְּחוּ אוֹתָם וְתַעֲשׂוּם עַל אֲמִתָּתָם, תֵּחָשְׁבוּ